

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_00]

Du hører nå en podkast fra Universitetet i Stavanger.

[SPEAKER_02]

Hvem er det som har påvirket vår forståelse av lekens egenverdi i norske barnehager, og hvordan kan de ansatte i barnehagene støtte opp om lekens egenverdi i praksis?

Hei og velkommen til Læringsmiljø i skole og barnehage.

Mitt navn er Maria Giljestrang, og jeg er programleder for denne podkastserien.

Dagens podkast-episode er rettet mot deg som jobber i barnehage, primært, når vi skal snakke om lek, og nærmere bestemt lekens egenverdi.

I dag har jeg med meg deg, Anne Kristin Andresen.

Velkommen.

Tusen takk.

Du jobber jo i vår avdeling i Porsgrunn, for de som ikke kjenner deg fra før.

Kan du bare fortelle litt kort om deg som fagperson, og hva du jobber med?

[SPEAKER_01]

Ja.

Jeg er utdannet barnehagelærer, eller det som den gangen het førskolelærer, da jeg ble ferdig utdannet tidlig på 90-tallet.

Og så arbeidet jeg i barnehage både som pedagogisk leder og styrer i små, mellomstor, stor barnehage, privat, kommunal barnehage i 20 år. Litt over 20 år ble det.

Og så tok jeg en master i ledelse med masteroppgaver rettet mot barnehageledelse.

Og så kom jeg etter hvert inn i akademia ved barnehagelærerutdanningen ved USN i Porsgrunn.

Og jobbet der i mange år.

Også før veien gikk videre til Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning, eller Læringsmiljøsentret, som vi forkorter det til.

Og der er jo arbeidsoppgavene mine tredelte.

Altså hoveddelen er jo ...

Utadrettet arbeid knyttet til kollektiv kompetanseheving.

Særlig inn mot barnehagesektoren.

Over det ganske land.

Og så en av de store oppgavene mine nå, det er jo et av disse eksterne prosjektene som heter Læringsmiljøprosjektet.

Som er Utdanningsdirektoratet som er eier av det, men som det er Læringsmiljøsentret som ...

Utøveren har ansvar for å ivareta det.

Det er et tilbud til barnehager, skoler, kommuner som ønsker å jobbe med trygt og godt barnehage- og skolemiljø, og som har behov for direkte støtte og veiledning.

Gjennom prosjektet så får de støtte til å oversette regelverk, fagkunnskap til god pedagogisk praksis.

Så det er på en måte en veldig stor arbeidsoppgave jeg har.
Både fordi at jeg er prosjektleder, men også fordi at jeg er ute i
en bestemt kommune og følger den opp sammen med andre
veilederkollegaer, da.

[SPEAKER_02]

Ja.

Men i din jobb, du reiser jo ganske masse.

Ja.

Ute i kommunene.

Det er ikke sikkert alle vet om vårt senter.

At veldig mange er ute og reiser i ulike kommuner i hele landet.

Så du er på reisefot ganske mange dager i året?

[SPEAKER_01]

Ja, det er jeg.

Og noen ...

Og her er det jo noen ganger du har såpass mange arbeidstimer
knyttet f.eks.

til én kommune at du nesten føler at du blir en liten sånn del av
det arbeidsmiljøet også, da.

Så det er jo noen ganger det faktisk kan være en liten sånn sorg når
prosjektet avsluttes.

Du skal videre til et annet prosjekt.

Men utrolig spennende å se.

Alle de gode kvalitetene som fins rundt i norske barnehager og
skoler.

Se variasjonen.

Møte mange ulike fagpersoner og mennesker, og samarbeide med dem.

Det er spennende.

[SPEAKER_02]

Men du, vi skal inn på det temaet vi skal snakke om her i dag.

Leikens egenverdi.

For de som jobber i barnehage, så er jo det sikkert et kjent begrep.

Du skal få forklare litt hva det er, og hva du mener det betyr.

Men først er jeg litt interessert i å vite litt sånn lek generelt.

Hvorfor er det så viktig for barn?

[SPEAKER_01]

Ja, da har jeg lyst til å begynne med en liten fortelling.

For jeg har jo jobbet lenge i barnehage, og jeg er også ute i
barnehagen til dels fremdeles.

Så jeg har lyst til å begynne med en liten sånn praksisfortelling
fra lek.

Og da skal vi oppsøke Per og Kai og Nora, som er mellom ett og to år
og er på en småbarnsavdeling.

Per og Kai stabber inn i leketunnelen, laget av store hobbyplater,
og som er plassert i allrommet på småbarnsavdelingen.

I tunnelen er det laget sånne små vinduer formet som kvadrat,
sirkler, triangler, som Per og Kai titter ut gjennom, stikker armene
gjennom og vifter ivrig med hendene.

Og Nora, hun ser dette her, og hun går på utsiden av tunnelen og
setter ansiktet sitt tett inntil vinduet formet som en triangel.

Per og Kai hviner og ler, de ser på hverandre og bytter på å legge øyet sitt inntil triangelvinduet for å møte Nora sitt blikk. Nora løper så inn i tunnelen for blikkontakt med Per og Kai, hvor de løfter armene i været og vifter og hviner, og Kai løper så ut av tunnelen og går på utsiden for å titte gjennom vinduet, inn i tunnelen, igjen til begeistring fra Nora og Per. De begynner å løpe rundt i rommet, inn i tunnelen og ut igjen alle tre. De løper etter hverandre og gjentar dette flere ganger, hele tiden med denne hvine latteren som bare en toåring kan klare å ha. Og det er jo litt sånn at når vi prøver å forklare lek, så kan vi lett gå fort videre til å egentlig forklare ... Hvorfor hviner og hyler Per, Kai og Nora av glede? Hvorfor blir mennesker helt euforiske av en spennende fotballkamp? Hvorfor driver mennesker lidenskapelig med sport og estetiske aktiviteter? Hvorfor gir vi oss hen til spill? Kanskje til og med gambling? Johanjo Hussinga, forsker på lek i et kulturhistorisk perspektiv ... Han sa at denne intensiteten og det engasjementet ... Tullballe – mitt ord – ligger selve essensen og lekens overordnede kvalitet. Jeg synes det er litt fint poengtert av Husinga. Ja.

[SPEAKER_02]

Men for oss voksne så kan jo på en måte den fine situasjonen du fortalte om i stad, altså det kan virke litt sånn som du er inne på, litt sånn tullball, nonsens ... Altså hva er det egentlig de holder på med?

[SPEAKER_01]

Ja, altså ... Det er jo dette her med leken, tenker jeg godt. Det at det er tullball, det er jo et ord som vi egentlig må sitte i sånn ...

[SPEAKER_00]

Hermetegn.

[SPEAKER_01]

Fordi at det er seriøst tullball. Fordi at lek, det handler jo først og fremst om ... Det er barns måte og mulighet til å uttrykke vitalitet, glede, livskraft, rett og slett. Og leken blir på et vis eksistensiell for menneskelig drivkraft. Hussinga sa jo det at i forhold til kultur, så var på en måte kultur oppstått i lekens grunnjord, kan vi si, da. Og her igjen – hvor sentral. Den er for mennesket, men særlig for små mennesker. Så det blir på en måte et uttrykk for identitet, glede og utforsking. Og så er det jo noe med dette med hvordan leken fungerer som en trygg arena hvor barn kan eksperimentere med utfordringer, følelser, sosiale roller ... Så på et vis bygge robusthet og motstandskraft

mot stress og motgang.

Eller balansere, da.

Stress.

Og det der å på en måte ... Med å ... Vi kan jo tenke oss alle disse følelseregistrene vi har

Det kan barn ta med seg inn i leken og at det uttrykkes der.

Men der er det på en sånn ufarlig arena.

Vi kan gå inn av leken, vi kan gå ut av leken.

Blir det for skummelt, så kan du trekke deg tilbake.

Så derfor så er leken på en måte det vi kan si trygt og godt for barn til å utfolde seg i.

Og så er det jo dette her at de også utvikler ... Altså en evne til å takle sånn uforutsigbarhet, da.

Altså i ... For eksempel i psykologien så snakker jo de ofte om dette her med en indre kontrollplassering, da.

Altså at du har en kontroll over hendelser ... At du føler at du kan påvirke tingene som skjer i ditt liv.

Og for barn så er leken en sånn arena ... Eller det kan gi den følelsen av at du ... At du på en måte har kontroll over det uforutsigbarhetet.

[SPEAKER_02]

Men jeg og du snakket jo litt i forkant av denne podkastepisoden.

Og da snakket vi litt om dette, sånn som du er inne på, at vi voksne til og med leker jo på en eller annen form.

Enten om det er at vi spiller padel, eller om vi er veldig engasjert i teater, eller ... Så er det jo et eller annet med at vi leker.

Men så leker vi kanskje virkelig ikke hele dagen, men barn.

I hvert fall sånn som du er inne på små barn ... Lek er jo kanskje det de er, det de gjør, deres væremåte ... Måten de puster på og lever på.

Altså alt.

Lek er på en måte ... alt.

[SPEAKER_01]

Ja, det er jo på en måte ...

Leken er barns uttrykk med hele seg.

Virkelig med hele seg, da.

Og den lar seg ikke stoppe, vil jeg si.

Veldig vanskelig å la seg stoppe.

For eksempel så for noen dager siden ... Ja, nå er det faktisk blitt noen uker siden.

Var jo på reise i Bergen.

Og så satt jeg i hotellfrokosten, og så sitter det en pappa med to gutter på et bord.

Den ene gutten er kanskje rundt fire år.

Og han har funnet seg en ... Han har en sånn dinosaur i hånden sin.

Og den dinosauren, den begynner han å snakke med.

Han beveger den rundt tallerkenen sin, oppå tallerkenen sin, og pappaen sier, 'Ja, hva vil du ha?'

Jeg hører han prøver å adressere.

'Skal du ha melk?

Skal du ha vann?'

Men han får ingen kontakt.

Gutten bare fortsetter å snakke til denne dinosauren.
Og det er en klok pappa, for jeg ser at han bare forlater bordet, og så går han inn i kjøkken... mathallen, og kommer tilbake med et bredt utvalg av ... Fra kroasong til rundstykk som han setter foran denne gutten.
Og gutten fortsetter sin lek.
Og ...
Jeg syns at det er et eksempel på hvordan leken ... Den skjer plutselig.
Den er her og nå.
Vi kan ikke bestemme at nå skal lek skje.
Og den er vanskelig å la seg stoppe.
Og kanskje det er et signal om at vi som voksne skal vokte oss vel.
For å stoppe lek.

[SPEAKER_02]

Så det var lurt av han å gå og finne mat, sånn at han kan få stoppa igjen litt.

[SPEAKER_01]

Ja, ja!
Han var løsningsorientert.

[SPEAKER_02]

Men apropos det, hva tenker du i forhold til det med at voksne òg er med i leken, da?
Hvis det lar seg gjøre, kanskje.

[SPEAKER_01]

Ja.
Jeg tenker at det er ... Altså, det er mye forskning som har sett på barns perspektiv på lek.
Og der er det en del resultater som viser at barn liker at voksne er med i lek.
Men det er et ... Det er jo et 'menn' der, fordi at det barna sier, det er jo det at det er på ... Det må være på deres premisser.
Altså den ivaretagelsen av barnets autonomi.
Den må vi passe på.
At de ikke føler at det plutselig er ...
Ytre styrt.
At det er noen andre som tar over leken.

[SPEAKER_02]

Så du inviteres inn, enten du er ansatt i barnehage eller forelder.
Hvis du blir invitert inn i leken, så kan du jo bidra.
Men det er noe med, som du sier, kanskje ikke stoppe eller ødelegge hermetegn.
Det gode som skjer.

[SPEAKER_01]

Det syns jeg er veldig viktig at en ...
Voksne viser en andektighet overfor.
Og så er det jo klart at den voksne kan jo på en måte være med og så tilrettelegge og skape rammer for god lek, og kanskje til og med ut

ifra hva en ser barn interesserer seg for, være med og skape en lek, da.

Men kanskje hele tiden med den hensikt at det er barn som skal være hovedpersonen og eie deres egen lek, da.

[SPEAKER_02]

Ja.

Men vi må inn på dette med lekens egenverdi.

Og så gikk lyset, ja, her i studio ... Men det kom du på igjen!

Det er sånt som kan skje.

Ja.

Det så jo ikke lytterne våre, men plutselig så gikk lyset her i studio.

Det er sånt som kan skje.

Nei, vi skal inn på det med lekens egenverdi.

Altså, hva betyr det egentlig for meg som ikke er pedagog eller jobber i barnehage?

[SPEAKER_01]

Altså ... Lekens egenverdi.

Det ligger jo kanskje lite grann i ordet, da, at leken har verdi i seg selv.

Altså ikke i utgangspunkt som et på en måte ... Middel til noe helt annet.

F.eks.

en veldig konkret.

Målsetting.

Altså, et barn som bygger et tårn, den bygger ikke det for å lære seg matematikk, men fordi det er gøy, spennende eller mange andre ting.

Men vi voksne ...

Kan se at det skjer noe når barnet bygger med disse klossene.

Som vi kanskje vil koble til læring, kanskje også bestemt læring.

Men når rammeplanen har et sånt ...

Peker på lekens egenverdi, så er det ikke den leken som en sann instrumentell verdi, men leken som har verdi i seg sjøl.

Leken som magisk, den som oppstår.

Bare her og nå.

Den som på en måte ... er vanskelig for oss å styre.

Unnskyld.

Det er jo vanskelig for oss å bestemme at nå skal et barn leke.

Og som jeg fortalte, det kan også være vanskelig òg.

Avslutte en lek hvor barn er virkelig i flytsonen.

[SPEAKER_02]

Men hva er det med lekens egenverdi som du tenker, hvorfor er det så viktig?

Hvorfor skal vi verne om det i både barnehage og hjemme og ... ja.

[SPEAKER_01]

Jeg tenker jo det at det henger litt sammen med de tingene som jeg sa tidligere, da.

Ikke sant, dette å faktisk verne om at leken er barns ... Jeg holdt på å si livsuttrykk.

Verne om at det er kilden til livsglede.
Livsmestring, ikke sant?
At det er barn skaper og deler egne kulturelle uttrykk gjennom lek.
Den gir en sånn sosial tilhørighet.
Mening og identitet.
At den er den viktigste arenaen hvor små mennesker connecter med
hverandre, utvikler lekevennskap.
Og noen ganger også dypere vennskap.
Og ikke minst dette her med at leken balanserer stress og negative
følelser, da.

[SPEAKER_02]

Så like er viktig for barn.
Og liken i seg sjøl eller egenverdi er viktig for barn.
Men litt over til hvorfor tenker du at det er så viktig at de
ansatte i barnehagene både vet nok om lek og lekens egenverdi?
Hva tenker du rundt det?

[SPEAKER_01]

Ja.
Og en av grunnene er jo dette grunnleggende med lek.
Altså hva er leken for mennesket, for menneskebarnet?
Men det er jo også det at i barnehagen så er det jo helt sentralt at
du har kunnskap om dette.
Fordi at i rammeplanen så er leken viet en ...
Veldig sentral plass.
Den skal ha en sentral plass i barnehagen.
Det er jo på en måte ... Hvis jeg siterer rammeplanen, så står det
at leken har en egenverdi.
Det er en grunnleggende livs- og læringsform som barn uttrykker seg
gjennom.
Det står også at det forplikter personalet til å verne om lekens
egenverdi.
Leken skal ha en sentral plass i barnehagen.
Den skal anerkjennes.
Det skal gis gode vilkår.
Og at barnehagen skal ha et stimulerende miljø som støtter opp.
Om barns lyst til å leke, utforske, lære og mestre.
Og her også kan vi jo også se til at de sier dette med at leken
er ... Vi vil jo kunne se i normeplanene at han også knyttes til
leken som et slags mål og middel.
Men det understrekes hele tiden at ...
Lekens egenverdi skal komme først.
Og da, når rammeplanen er så tydelig på det, så fordrer jo det at
alle som jobber i barnehagen, har mye kunnskap om lek.

[SPEAKER_02]

Men hvordan kan de støtte opp om det i praksis?
Hvordan kan de ansatte i barnehagene legge til rette for lek, og
støtte opp om leken i seg sjøl, da?

[SPEAKER_01]

Ja ... Jeg tenker jo det ... Hvis vi går sånn helt konkret inn i en
barnehage og hvordan de jobber med å få den pedagogiske praksisen ut

knyttet til lek, så tenker jeg det at første bud er jo å skape både tid og rom for den ...

Den frie leken uten avbrytelser.

Og hva mener jeg når jeg sier uten avbrytelser?

Da tenker jeg på at du må ha en struktur som gjør at det ikke hele tiden skjer avbrytelser.

Hvis vi går inn i en barnehage, så skal det skje veldig mye i dag. Så kan du se barn som er inne på en avdeling og leker fint, og så kan det kanskje komme inn.

Voksen inn døren – den skal bare hente noe.

Eller kanskje den skal gi en beskjed til en av de voksne som er involvert i leken, så det blir et avbrudd, eller at man har gjort andre ting i forhold til ...

Den strukturen, hvordan dagen er lagt opp, som gjør at det blir veldig mange avbrudd for barna.

At det forhindrer de å komme i denne her dype lekene og mer i en sånn flyte.

Og jeg vil jo si at en sånn uheldig organiserende kan også hindre den voksne fra å delta i lek.

For den altså blir jo påvirket av avbrudd som den opplever komme, eller som den vet kommer, og som vil stanse en god flyt i leken, da.

[SPEAKER_02]

Men så har jo de fleste av oss som, enten du som har jobba i barnehage, men òg jeg som har barn i barnehage som er innom barnehagen hver dag, vi ser jo at ting skjer jo, og det er jo ... Nå har jeg aldri ... Eller jeg har faktisk jobba som vikar i barnehage en gang, men jeg kan ikke si jeg har jobba skikkelig i en barnehage, men jeg ser jo at de ansatte har veldig masse å gjøre, og det kan jo skje avbrudd i form av overganger, bare at nå skal vi ...

Ut?

Skal vi faktisk ut?

Vi skal ut på en tur, eller vi skal dekke det, eller ...?

Men det du sier, å prøve å unngå de unødvendig avbrutte forstyrrelsene ... Ja.

[SPEAKER_01]

Og ikke minst det å være god på å gi barn tid.

Forberede barn.

Altså når det skal være en overgang, så er det veldig klokt at man ...

Man har en felles oppfattelse i barnehagen om at det forbereder vi barn på.

[SPEAKER_02]

Men likevel så kan det jo hende at de er i en dyp konsentrasjon om leken.

Og så vet man at nå skal vi faktisk ut på tur, f.eks.

hvis det er de eldste i barnehagen som skal på svømming og rekke en buss.

Men da må man vel avbryte, da?

[SPEAKER_01]

Ja ... Jeg vil si svaret er ja og nei.

Ja.

Til det så trenger jo vi da å ... Det vil ikke avbrytes, da, men noen ganger så kanskje vi skal spørre oss sjøl en ekstra gang, da.

Ja, må vi avbryte?

Må Per være med på denne turen?

Eller er det sånn at Per leker nå med Oda, som ikke skal på tur?

Og denne leken er så fin at for Per ville det være en bedre opplevelse å være igjen i leken sammen med Oda.

Er det en mulighet for å gjøre det, tenker jeg.

At det er det som er på en måte å vise faglig kjønn.

Å stå i det.

Og dette er sånne små avgjørelser som skjer.

Hele tiden i barnehagen.

[SPEAKER_02]

Og så er det litt forskjell om man bare skal ut og leke, eller om man faktisk skal rekke noe som er planlagt, eller der det venter en buss eller et eller annet.

Men er det andre ting de ansatte i barnehagene kan gjøre, tenker du, for å støtte opp om lek og det som du kaller frilek, eller på en måte legge til rette for at det skal skje i barnehagen?

[SPEAKER_01]

Ja.

Jeg tenker jo dette her med ...

Det å være til stede.

Det er jo veldig viktig, og da tenker jeg at være til stede både fysisk, men også ...

Sånn mentalt i leken til barn.

Altså observere, støtte, delta i barns lek på deres premisser.

Og så handler det også om disse fysiske og psykososiale rammene for å fremme lek.

Altså variasjon i miljøet.

Altså ...

Thomas Mosa har jo skrevet veldig mye om det fysiske miljøet i barnehagen, men ikke minst også i utemiljøet, hvor viktig og sentralt det er.

Og det viser jo også forskning når man ser på barns perspektiv, at denne fysiske leken er veldig sterkt tilstedeværende for deres forståelse.

Så det trenger vi å ha en del kunnskap om.

Altså hvordan kan vi gjøre gode fysiske miljøer både ute på barnehagens område, men også selvfølgelig inne i barnehagemiljøet, da.

Og så dette med materialer som ...

Innbyr, eller inviterer til lek og fantasi.

At man har ulike lekesaker som treffer barn, og deres interesser og det de er opptatt av.

At det er en kultur.

For å verne om lekens flyte.

Og den må oppøves.

Ja.

[SPEAKER_02]

Men samtidig så ser jeg jo at barn har jo òg veldig sånn ... Jeg skulle ønske jeg hadde den kreativiteten.
Hvordan man kan finne en pinne og en stein, og så blir det en enhjørning og en prinsesse.
Det er jo ... De ser jo noe som vi dessverre mister på veien til å bli voksen, tror jeg av og til.
De har bare den fantasien og den kreativiteten som er bare helt magisk.

[SPEAKER_01]

Ja, det er jo på en måte ... Leken er jo på en måte ... Altså når barn leker, så er det ofte at de lager seg et magisk rom som er ... Det blir til her og nå.
Og så har den bestemt begynnelse som bestemt slutt, ofte.
Så barn vet veldig godt når de er i lek, og når de ikke er det.
Og de metakommuniserer underveis i leken.
De går ut av leken og sier ... 'Så sa jeg', eller ... 'Ja, og så er dette her'.
Det er en sånn som vi bruker på kjøkkenet.
De forklarer underveis, og jo eldre barnet er i barnehagen, jo mer spesialisert blir de på dette her.
Men ... Og denne måten å kunne skape seg denne magiske verden, den er nok noe vi voksne mister mer og mer.
Jeg kan i hvert fall sjøl erindre ... Jeg kan erindre at det var ... Du husker litt.
Ja, fordi det var etter ... Jeg skulle begynne ... Vi hadde hatt sommerferie, gikk fremdeles på barneskolen, siste året på barneskolen.
Og så skulle jeg komme ned til en venninne av meg, hun var ute.
Og så fant vi frem barbie-dukke, og det var liksom litt hemmelig.
Og så skulle vi sette i gang, og så kjente jeg det ... Jeg klarer ikke.
Jeg klarer ikke å gå inn i rollen som denne dukken skulle ha.
Det kan jeg huske, og det var siste gangen jeg hadde fremme Barbie-dukken mine.
Litt trist òg.
Ja, det er litt trist.
Men det er litt som i Peter Pan når han sier til Bendi at hun kan ikke være med.
Mer på eventyret.
For hun er blitt voksen.

[SPEAKER_02]

Men jeg kunne ønske at vi voksne også hadde den kreativiteten og leken i oss.
På samme måte som barn, for jeg tar meg i det og leker ofte med barna mine sjøl.
Men av og til får jeg høre at 'Nei, det er jo ikke sånn, mamma'.
At du ikke forstår det litt.
At jeg ikke skjønner premissene eller reglene eller liksom ... Jeg er med, men jeg forstår ikke at det var selvsagt at det ikke skulle være sånn.

[SPEAKER_01]

Og så blir man som voksen kanskje litt ... Kanskje vi blir litt sånn ordentlige, da.

For små barn særlig, der er det jo en del tullball som gir veldig mening fordi de ...

De kan jo synes at bæsje og tisse kan være litt morsomt.

Og da kan vi voksne synes at det er ikke morsomt i det hele tatt.

Og så kanskje vi prøver å veilede det i en helt annen retning, og da blir vi jo avslørt med en gang.

[SPEAKER_02]

Men jeg har noen ganger øvd meg på å bare bli med på det de sier, og så bare prøve å utfordre meg sjøl, da.

Så prøve å finne fram kreativiteten i meg, og plutselig så blir det veldig gøy lek, da.

Så man kan jo bli med på den flowen, men man må kanskje gå litt inn i hva egentlig denne leken går ut på.

De, da.

Apropos premisser, hva de syns at min rolle skal være.

At jeg skal være en hund.

Ja vel, da er jeg en hund.

[SPEAKER_01]

Ja, ikke sant?

Og så er det jo på en måte ... Og så mange ganger så kan man høre ...

At barn må øve seg på å leke.

Jeg tenker først og fremst at jeg ville si at barn ... De må først og fremst leke.

Men min opplevelse er at den voksne må øve seg på å leke.

Det må vi, fordi vi har ...

Som du sier, vi har mistet litt den evnen.

Men hvis vi gjør det mange ganger, så blir vi jo bedre og bedre til å involvere oss i barnslek på en god måte.

[SPEAKER_02]

Men du må være fullt til stede, det er jeg helt enig i. Hvis du har tankene en annen plass, så hjelper det ikke.

Vi må dessverre snart avrunde, men jeg lurte bare på litt og om du kan si noe om dette med ...

Din opplevelse eller din ... Om hva er det som, eller hvem som har påvirket litt sånn vår forståelse av dette med leikens egenverdi i norske barnehager?

[SPEAKER_01]

Det vil jeg gjerne svare på.

Og da kommer vi ikke utenom Fredrik fra ØBL, som blir kalt barnehagens far, som levde fra 1782 til 1852.

Jo ... Langt til barokk tid.

Og hans mest kjente bidrag, det var jo det at han grunnla de første barnehagene eller kindergatene i Tyskland.

Han utviklet en pedagogikk der lek, natur, bevegelse, sang og barns egenaktivitet står sentralt.

Han mente absolutt at barndommene har en egenverdi, ikke bare en forberedelse til voksentid.

Der var jo han forut for sin tid i forhold ... Ja.
Han beskrev lek som typisk for menneskelivet i sin helhet.
Og vi kan jo ...
Se igjen Frøbel i hvordan den norske barnehagen i dag ser ut med dette helhetlige og sammenvevde blikket på omsorg, lek og danning, ikke sant?
At det lar seg på en måte ikke ...
Koblet fra hverandre.
Det er én helhet.
Det er jo norsk barnehage bygget på de ... Jeg vil si de nordiske barnehagene.
Så han har satt preg på barnehager i Norden.
Og i den dag i dag så vil du se det frøbelske barnehagen i norske barnehager.
Så Frøbel virkelig ...
Det er grunnlaget som vi ser i de norske barnehagene, da.
Og det skal vi ta vare på og verne om, tenker du.
Det skal vi ta vare på og verne om i aller største grad.
Og du kan jo si det at det ligger noen sånne utfordringer der, ikke sant?
Fordi at Frøbel var jo veldig opptatt av lek som ...
Som en veldig sentral del av barndommen, og du kan si lekens egenverdi.
Og denne helheten som jeg forteller om.
Men så er det jo krefter i samfunnet, ikke bare i det norske samfunnet, men egentlig sånn globalt sett, så er det sånn et press på, sånn læringsfokus.
Fordi at vi vet jo dette her med tidlig innsats.
At det får betydning i et menneskes liv.
Og da kan vi bli da fristet til å ha veldig sånn rene ...
Målfokuserte ting du skal lære deg, også i tidlig barndom, da.
Og som litt, på et vis kan slå beina unna den frøbelske tanke, i hvert fall da.

[SPEAKER_02]

Skal være litt obs på det.
Men sånn helt til slutt, jeg lurer på det ... Er det sånn at alle barn kan leke?

[SPEAKER_01]

Nei ... Det er jo det som er ... Det er det som er veldig vanskelig i forhold til leken.
Og alvorlig.
Det er når barn ikke leker.
Og har et uttrykk som kanskje får deg til å tenke at de ikke kan leke, da.
Men jeg tenker jo ...
De kan leke, men de har rett og slett ikke de rette forutsetningene, er ikke til stede for at de får leke.
Og det kan handle om mange ting.
Det handler mye om det kontekstuelle.
Altså barnehagens ... rammer som vi snakket om i sted.
Strukturer.
Pedagogisk innhold, ikke sant?

Det må vi se til.

Så er det jo selvfølgelig også knyttet til identitet.

Individ.

Det kan være vansker som funksjonsnedsettelse.

Det kan være knyttet til atferd.

Eller egenskaper, som f.eks.

sterk sjenanse hos barnet.

Vil jo kunne gi seg uttrykk i hvordan en klarer å komme inn i lek.

Men felles for alt dette er at det er voksnes ansvar når barn ikke leker.

Så det er en voksnes ansvar å ta tak i dette og skape en arena som kan inkludere alle barn i lek.

Og det hadde jeg gjerne villet på en måte ... snakke mye mer om, men det har vi kanskje ikke tid til.

Nei, det blir en annen podkastepisode, tror jeg.

[SPEAKER_02]

Får invitere deg tilbake.

Men bare sånn helt slutt, altså ... Når har man sluttet å leke?

Da du sa tolv år ... Jeg kan ikke huske hvor gammel jeg var, men sånn i forhold til ... Altså, man leker jo hele livet, sånn sant, som voksen og, men jeg mener sånn ... Når man er barn, er det sånn ... Er det sånn litt ...

Åtte, ni, ti, eller er det et tall, eller er det veldig individuelt?

[SPEAKER_01]

Vel, jeg hører jo ... Jeg gjorde jo en ... Jeg har jo truffet mange barn og observert barn, også på SF0.

Så kanskje sånn ...

Men det er jo på en måte så flytende, for jeg vil først og fremst si at mennesket slutter aldri å leke.

Det bare går over i en annen form.

Men hvis du spør meg om denne magiske, kreative rolleleken, så vil jeg kanskje si at den har jo en forholdsvis kort ...

Levetid i et menneskets liv, hvis vi sier sånn.

Helheten.

Men leken blir aldri uviktig.

Den vil være viktig i resten av ditt liv.

[SPEAKER_02]

Og den må vi ta vare på.

Det tror jeg skal være litt sånn oppsummering, avrunding, tenker jeg, at vi må ta vare på leken.

Har du noen sånne siste ord du tenker på?

[SPEAKER_01]

Jeg har lyst til å avslutte med noe som er inspirert av Brian Sutton-Smith, som er en betydelig lekforsker i vår historie.

Han skrev en bok som heter 'Ambiguity of Play' på slutten av 90-tallet.

Og han sier ...

At lek først og fremst handler om håp, om barns måte å insistere på liv, humor, mening, uansett hva som skjer.

Kanskje det er nettopp dette rammeplanen vil prøve å favne om.

Når det står at barnehagen må verne om lekens egenverdi.
At vi må verne om leken som selve episenteret til barns livsglede og livsmestring.

[SPEAKER_02]

Veldig bra.

Og så må vi passe på at vi alltid leker resten av livet òg.

Tusen takk for at du var med her i dag.

Tusen takk for at jeg fikk komme.

Og takk til deg som lytta til denne podkasten.

Mer informasjon kan du finne på våre nettsider.

Og relevante lenker kan vi legge ved denne podkasten.

Takk skal du ha.

[SPEAKER_00]

Du har hørt en podkast fra Universitetet i Stavanger.